

چرا واقعه عاشورا بوجود آمد؟

بررسی روایات اهل بیت و تاریخ اسلام، و تامل بر خواسته های یزید از امام حسین(ع) می تواند سبب ایجاد جریان کربلا را به خوبی نشان دهد.

بررسی روایات اهل بیت و تاریخ اسلام، و تامل بر خواسته های یزید از امام حسین(ع) می تواند سبب ایجاد جریان کربلا را به خوبی نشان دهد. خبرگزاری مهر، محمدمهدی محمدی: از بررسی روایات و تاریخ اسلام، به خواسته های یزید از امام حسین- علیه السلام- و سبب ایجاد جریان کربلا پی می بریم که به برخی از آن ها اشاره می کنیم:

الف. بیعت با حکومت باطل

یزید برای عتبه (۱) پیام فرستاد که از امام حسین- علیه السلام- برای او بیعت بگیرد، امام در جواب فرمود:

«يَا عَتْبَةُ! قَدْ عَلِمْتَ أَنَّ أَهْلَ بَيْتِ الْكَرَامَةِ، وَ مَعْدِنُ الرِّسَالَةِ، وَ أَعْلَامُ الْحَقِّ، الَّذِينَ أَوْدَعَهُ اللَّهُ- عَزَّوَجَلَّ- قُلُوبَنَا، وَ أَنْطَقَ بِهَا أَلْسِنَتَنَا فَنَطَقَتْ بِأَذْنِ اللَّهِ- عَزَّوَجَلَّ- وَ لَقَدْ سَمِعْتُ جَدِّي رَسُولَ اللَّهِ يَقُولُ: إِنَّ الْخِلَافَةَ مُحَرَّمَةٌ عَلَى وَلَدِ أَبِي سَفْيَانَ. وَ كَيْفَ أَبِيعَ أَهْلَ بَيْتٍ قَدْ قَالَ فِيهِمْ رَسُولُ اللَّهِ هَذَا؟» (۲)

ای عتبه! به تحقیق می دانی که ما اهل بیت کرامت، و معدن رسالت، و نشانه های حق هستیم که خداوند- عزوجل- آن [حق] را در دل های ما به ودیعه گذاشت و زبان ما را به آن گویا نمود، لذا به اذن خداوند- عزوجل- سخن گفت. به راستی از جدم رسول خدا شنیدم که می فرمود: خلافت و حکومت، بر پسران ابوسفیان حرام است. حال، چگونه من با خاندانی که رسول خدا درباره ی آنان چنین فرموده، بیعت کنم؟!

ب. به دلّت کشاندن سیدالشهدا علیه السلام

در کلامی که حضرت در روز عاشورا با لشکریان کوفه داشتند، چنین آمده است:

«أَلَا إِنَّ الدَّعِيَّ بْنَ الدَّعِيِّ، قَدْ رَكَزَ بَيْنَ اثْنَتَيْنِ: بَيْنَ الْقَلْبِ [السَّيْلِ] وَ الدِّلَّةِ. وَ هَيْهَاتَ مَا أَخَذَ الدَّيَّيَّةَ، أَبِي اللَّهِ ذَلِكَ وَ رَسُولُهُ وَ جَدُّو طَابَتْ وَ حُجُورٌ طَهَّرَتْ وَ أَنْوَفٌ حَمِيَّةٌ وَ نَفُوسٌ أَيْبَةٌ لَا تَوْثِرُ مَصَارِعَ اللَّيْثَامِ عَلَى مَصَارِعِ الْكَرَامِ. أَلَا قَدْ أَعْذَرْتُ وَ أَنْذَرْتُ. أَلَا إِنِّي زَاحِفٌ يَهْدِيهِ الْأَسْرَةُ عَلَى قَلْبِهِ الْعَتَادِ وَ خِذْلِهِ الْأَصْحَابِ.» (۳)

آگاه باشید که زنزاده ی فرزند زنزاده، مرا بین دو امر مخیر نموده: بین جنگیدن با کمی افراد [و یا شمشیر کشیدن و جنگ] و بین دلّت و خواری [بیعت با او]

هیئات، من هرگز خواری و فرومایگی را انتخاب نخواهم کرد. خدا و رسولش و اجداد پاک و دامن های مطهر و زعیمان با حمیت و نفوس با غیرت از آن امتناع دارند. هرگز قتلگاه مردمان پست، بر قتلگاه گرامیان و بزرگان ترجیح داده نمی شود. آگاه باشید که من، عذری برای شما نگذاشتم و شما را انذار کردم. آگاه باشید که من با این اهل بیت، با کمی اسلحه و آلات جنگی و کمی افراد و یاران، روانه ام.

ج. حسادت به اهل بیت علیهم السلام

در قسمتی از خطبه ی فاطمه ی صغری- علیها السلام- چنین آمده است:

«(۴) حَسَدَتْهُمْوَنَا- وَيَلَا لَكُمْ- عَلَى مَا فَضَّلَنَا اللَّهُ عَلَيْكُمْ»

وای بر شما که به خاطر فضایل و برتری هایی که خداوند به ما [نسبت به شما] داده بود، حسد ورزیدید.

بیان: از کلمات حضرت سیدالشهدا- علیه السلام- و کلام فاطمه ی صغری- علیها السلام-، به خوبی روشن می شود که:

اولاً: یزید می دانست حکومت و خلافت، حقّ مسلم اهل بیت رسول الله- صلی الله علیه وآله وسلم- است، ولی حبّ جاه و مقام، حسادت و پلیدی طینت و ... مانع پذیرش آن بود؛ لذا می خواست به هر قیمت که شده، اگر چه با قتل و اسارت اهل بیت- علیهم السّلام-، به خواسته ی شوم خود برسد.

ثانیاً: حضرت با برشمردن ملاک های حاکم اسلامی، به طور قاطع در برابر این آرزوی یزید تا سرحدّ شهادت و اسارت ایستاد.

ثالثاً: دلایل عمده ای که آن حضرت- علیه السّلام- در نپذیرفتن بیعت با یزید، و این که حکومت از آن ایشان است ذکر می کنند، عبارت است از:

۱- ما اهل بیت کرامتیم.

۲- ما معدن رسالتیم.

۳- ما نشانه های شایسته ی الهی هستیم.

۴- خداوند حقّ را در قلوب ما قرار داده است.

۵- خداوند حقّ را به زبان ما جاری نموده است، و ما نیز به اذن الهی آن را بیان می کنیم.

۶- رسول خدا- صلی الله علیه وآله وسلم- خلافت را بر فرزندان ابوسفیان ناشایست و حرام نموده است.

۷- شایستگی نداشتن یزید برای خلافت، از نظر سلامت نطفه.

۸- حضرتش جنگ را با وجود کمی یاران اختیار نمود و ذلّت و پستی بیعت با یزید را نپذیرفت و کشته شدن با عزّت را بر زنده بودن با ذلّت ترجیح داد.

۹- بیزاری خداوند و رسول الله- صلی الله علیه وآله وسلم- و همه پیامبران و نیاکان مطهرّ و دامن های پاکیزه (رسول الله- صلی الله علیه وآله وسلم-) و علی- علیه السّلام- و فاطمه- علیها السّلام- و اولیا و برجستگان الهی از چنین بیعت و ذلّتی.

۱۰- مقابله با دشمن، با وجود کمی اسلحه و آلات جنگی و کمی اصحاب.

۱۱- خداوند این خانواده را بر آل ابی سفیان و دیگران فضیلت داد. (بنابر کلام فاطمه ی صغری- علیها السّلام-) (۵)

منابع:

۱- این نقل بنابر منقول از امالی صدوق است، ولی در همین کتاب (بحارالانوار، ج ۴۴، ص ۳۲۴ و ۳۲۵) به نقل مفید و ابن شهرآشوب، و ولید بن عتبّه؛ است که مورد نظر اکثر محدّثین می باشد. بحارالانوار، ج ۴۵، ص ۹

۲- بحارالانوار، ج ۴۴، ص ۳۱۲

۳- بحارالانوار، ج ۴۵، ص ۹

۴- بحارالانوار، ج ۴۵، ص ۱۱۱

۵- فروغ شهادت (اسرار مقتل سیدالشهدا علیه السلام)، علی سعادت پرور صص ۷۸-۷۵